

Bhrngaraja

मार्कवो भृङ्गराजश्च भृङ्गाह्वा केशरञ्जनः ।
पितृप्रियो रङ्गकश्च केश्यः कुन्तलवर्धनः ॥ (Rjn)

Markava, bhrngaraja, bhrngahva, kesaranjana, pitrupriya, rangaka, kesya, kuntalavardhana are the synonyms of bhrngaraja.

भृङ्गराजः कटुस्तिक्तो रुक्षोष्णः कफवातनुत् ।
केश्यस्त्वच्यः कृमिश्वासकासशोफामपाण्डुनुत् ॥
दन्त्यो रसायनो बल्यः कुष्ठनेत्रशिरोर्तिनुत् । (Bpn)

Bhrngaraja is katu, tikta in rasa, ruksa in guna, usna in veerya, kapha vata hara, kesya, tvacya, dantya, rasayana, balya, cures krmi, svasa, kasa, sophia, ama, pandu, kusta, netraroga and siro-roga.

भृङ्गराजास्तु चक्षुष्यास्तिक्तोष्णः केशरञ्जनः ।
कफशोफविषघ्नश्च..... ॥ (Rjn)

Bhrngaraja is tikta in rasa, usna in veerya, caksushya, kesa ranjana, cures kapha, sophia, and visa.

मार्कवः कटुकस्तिक्तो रुक्षोष्णोऽक्षिशिराऽर्तिहृत् ।
कफवातहरो दन्त्यस्त्वच्यः केश्यो रसायनः ॥
हन्ति कासकृमिश्वासकुष्ठशोफामपाण्डुता । (Kdn)

Markava is katu, tikta in rasa, ruksa in guna, usna in veerya, cures aksi - siro arti, kapha, vata, is dantya, tvacya, kesya, rasayana, cures kasa, krmi, svasa, kusta, sophia, ama and pandu.

मार्कवः कफपाण्डुघ्नः केश्यः श्वित्राक्षिरोगजित् (Sdn)

Markava is kesya, alleviates kapha, pandu, svitra and aksi roga.

मार्कवस्तिकश्चोष्णश्चक्षुष्यः केशरञ्जनः ।
त्वच्यो रूक्षश्च तीक्ष्णश्च दन्त्यो मेध्यो रसायनः ॥
शोफं कामं चान्त्रवृद्धिं शिरोनेत्ररुजं तथा ।
कफं वातं च कासं च श्वासकुष्ठकृमीन् जयेत् ॥
आमं च पाण्डुरोगं च हृद्रोगं त्वग्रुजं तथा ।
विषं च नाशयत्येव कण्डूनाशकरो मतः ॥ (Nir)

Markava is tika in rasa, tiksna, ruksa in guna, usna in veerya, caksushya, kesa ranjana, tvacya, dantya, medhya, rasayana, cures sophia, kama, antravrdhi, siro netra ruja, kapha, vata, kasa, svasa, kustha, krmi, ama, pandu, hrdroga, tvagruja, visa and kandu.

तैलं दशगुणे सिद्धं भृङ्गराजरसे शुभे ।
सेव्यमानं यथान्यायं कासश्चासौ व्यपोहति ॥ (Su.S.U)

Bhrngaraja svarasa prepared into taila using 10 parts of taila, taken internally in prescribed dose cures svasa and kasa.

ये मासमेकं स्वरसं पिबन्ति
दिने दिने भृङ्गरजः समुत्थम् ।
क्षीराशिनस्ते बलवीर्ययुक्ताः
समाः शतं जीवितमाप्नुवन्ति ॥ (A.Hr.U)

Bhrngaraja svarasa taken for a month every day and dieting on ksira anna promotes bala and virya equally and he lives well for 100 years.

मार्कवमथवा खादेद् भृष्टं तैलेन लोहपात्रस्थम् ।
बीजकशृतं च दुग्धं तदनुपिबेत् श्वित्रनाशाय ॥ (A.Hr.C)

Bhrangaraja which is taken fried in taila in iron vessel followed by the intake of milk cures svitra.

मार्कवस्वरसं गव्यं क्षीरं च सदृशं पिबेत् ।
अन्तर्वल्या भवेत्तस्य नैव गर्भपरिच्युतिः ॥ (Vam)

Markava svarasa taken along with gavya ksira regularly by pregnant females sustains the garbha.

भृङ्गराजरसश्छगीक्षीरतुल्योऽर्कतापितः ।
सूर्यावर्तं निहन्त्याशु नस्येनैव प्रयोगराट् ॥ (Bpn)

Bhrngaraja Svarasa mixed with equal amount of aja Ksira and subjected to sunlight used as nasya (nasal drop) cures suryavarta (a type of headache).